

Świętokrzyskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

III KWARTAŁ

2014

Spis treści

Działalność przedsiębiorstw.....	Str. 4
Rynek pracy i wynagrodzenia.....	Str. 7
Koniunktura.....	Str. 9
Fundusze Strukturalne.....	Str. 10
Europejskie sankcje wobec Rosji i ich wpływ na gospodarkę	Str. 11
Warto wiedzieć	Str. 14
Przegląd najważniejszych wydarzeń w regionie.....	Str. 15
Źródła danych/przypisy.....	Str. 25

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazuję Państwu kolejny, cyklicznie redagowany Kwartalnik monitorujący sytuację społeczno-gospodarczą Województwa Świętokrzyskiego. W bieżącym numerze znajdziecie Państwo statystyczną analizę działalności przedsiębiorstw w naszym regionie oraz prezentację tendencji rozwojowych w gospodarce i sytuacji społecznej. Niezmiennie nadrzędnym celem publikacji pozostaje syntetyczne i zwięzłe ukazanie oraz zrelacjonowanie zmian zachodzących w województwie w trzecim kwartale 2014 roku. W tym kwartale zmalała liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON, ale optymistycznie przedstawiają się wyniki dotyczące wyższej produkcji sprzedanej przemysłu oraz widoczny jest spadek sprzedaży detalicznej. Oceny koniunktury w budownictwie są pozytywne, podobnie, jak bieżąca produkcja budowlano-montażowa.

W niniejszej publikacji Kwartalnika, poza stałymi pozycjami, przedstawiony został wpływ na gospodarkę europejskich sankcji nałożonych na Rosję oraz tematyka elastycznych form zatrudnienia. Kontynuując wcześniejsze wydania zamieszczono przegląd istotnych wydarzeń trzeciego kwartału 2014 roku w naszym regionie.

Polecam lekturę Kwartalnika

Kazimierz Kotowski
Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

W III kwartale 2014 roku liczba przedsiębiorstw regionu świętokrzyskiego zarejestrowanych w rejestrze REGON nieznacznie zmalała o 45 w stosunku do końca II kwartału, kształtując się we wrześniu na poziomie 109 955 podmiotów. Godnym odnotowania jest fakt, że po niewielkim wzroście liczby podmiotów gospodarczych w województwie w II kwartale 2014 roku o 52 w stosunku do analogicznego III kwartału 2013 roku, liczba ta odnotowywała sukcesywny spadek w miesiącu lipcu i sierpniu, osiągając nieduży wzrost o 73 w porównaniu z końcem sierpnia 2014 r. Zmiany te w przypadku III kwartału nie wpisują się w obserwowaną, sezonową cykliczność, w której przyrosty podmiotów zazwyczaj przeważają w II i III kwartale, a spadki w I i IV. W III kwartale

Liczba podmiotów gospodarczych regionu zarejestrowanych w REGON w III kwartale 2014 r. zmalała o 45 jednostek w stosunku do poprzedniego kwartału

2014 r. zauważalny jest spadek liczby podmiotów. Wśród podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON województwa ważną rolę odgrywają spółki handlowe, których liczba miała wyraźne tendencje wzrostowe od początku 2014 roku i w końcu III kwartału była wyższa od analogicznego okresu 2013 r. aż o 374. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego także stale wzrastała i na koniec września wynosiła 631 podmiotów. Wskaźnik przedsiębiorczości obrazujący liczbę przedsiębiorstw przypadających na 10 tys. mieszkańców wynosił w III kwartale 869 i był wyższy od wskaźnika w II kwartale 2014 r., który wynosił 868. Przedsiębiorczość w województwie świętokrzyskim pokazuje bardzo wyraźnie potencjał możliwości, kompetencji i operatywności jego mieszkańców, choć niewątpliwie ulega wahaniom, na które wpływa ogólna sytuacja gospodarcza kraju.

Produkcja sprzedana przemysłu we wrześniu 2014 r. wynosiła (w cenach bieżących) 2 204,1 mln zł i była (w cenach stałych) o 5,7% wyższa niż w poprzednim roku i

o 22,2% niż przed miesiącem. W porównaniu z sierpniem 2014 r. produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym zwiększyła się o 20,7%. W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. produkcja sprzedana przemysłu wynosiła (w cenach bieżących) 17 403,3 mln zł i była (w cenach stałych) o 7,9% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Produkcja sprzedana przemysłu w przetwórstwie przemysłowym, stanowiąca 82% produkcji przemysłowej w porównaniu do września 2013 r. zwiększyła się o 3,9%. Wyższy poziom produkcji sprzedanej niż w analogicznym miesiącu 2013 r.

wystąpił w 22 działach przemysłu (z 29 występujących w województwie), zaś niższy w 7. W większości działów o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano większą sprzedaż niż przed rokiem. Wśród tych działów w sprzedaży najwyższy wzrost wystąpił w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 36,4%. Ponownie znacznie zwiększyła się sprzedaż w gospodarce odpadami, odzysku surowców – o 18,7% oraz produkcji maszyn i urządzeń – o 15,1%. Po sierpniowym spadku zanotowano wzrost produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 21,5%.

Produkcja sprzedana budownictwa we wrześniu 2014 r. (w cenach bieżących) wynosiła 505,9 mln zł i była o 5,9% większa niż przed rokiem. Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, we wrześniu br. wyniosła (w cenach bieżących) 45,8 tys. zł i przekroczyła poziom z ubiegłego roku o 18,3%. Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było we wrześniu br. o 11,1% niższe niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 5%.

DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

Produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się we wrześniu 2014 r. (w cenach bieżących) na poziomie 215,4 mln zł i stanowiła 46,2% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa. W stosunku do sierpnia 2014 r. produkcja budowlano-montażowa wzrosła o 16,0%, a w odniesieniu do września 2013 r. zmalała o 15,9%. Spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku był rezultatem jej niższej wartości we wszystkich działach budownictwa. Większa wartość produkcji budowlano-montażowej w zestawieniu z sierpniem 2014 r. wystąpiła w podmiotach, których podstawowy rodzaj działalności stanowi budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 51,0% oraz wśród podmiotów zajmujących się głównie budową budynków – o 6,4%. Znaczny spadek zanotowano natomiast w przedsiębiorstwach specjalizujących się w robotach budowlanych specjalistycznych – o 11,5%. W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. widoczny jest spadek produkcji budowlano-montażowej. Produkcja ukształtowała się na poziomie 1 309,1 mln zł, tj. o 5,5% niższym niż przed rokiem. Spadek odnotowano we wszystkich działach budownictwa, najgłębszy w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków – o 8,9%.

Sprzedaż detaliczna we wrześniu 2014 r. odnotowała w ujęciu rocznym spadek (w cenach bieżących) o 22,3% oraz nastąpił wzrost **sprzedaży hurtowej** o 7,0%. W okresie trzech kwartałów br. sprzedaż detaliczna była mniejsza o 6,6% niż w analogicznym okresie 2013 r. W porównaniu do września 2013 r. wśród grup podmiotów handlowych i niehandlowych o znacznym udziale w sprzedaży

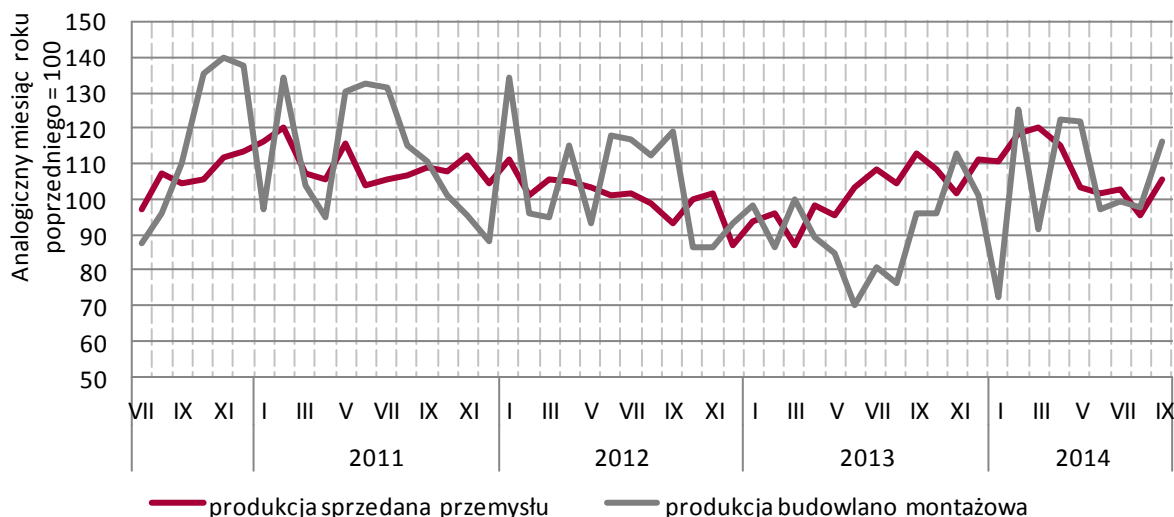
detalicznej największy spadek wartości sprzedaży odnotowano w grupie „meble, RTV, AGD” – o 84,6%. Ubiegłoroczny poziom sprzedaży nie został też osiągnięty w grupie „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” o 65,6%. Większą niż przed rokiem sprzedaż zanotowano w grupach: „pojazdy samochodowe, motocykle, części” o 52,5%, pozostałe o 20,8%, „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” o 9,4%, „paliwa” o 8,8% oraz „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” o 3,3%.

Produkcja sprzedana przemysłu w III kwartale 2014 r. była wyższa o 7,9% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych województwa świętokrzyskiego we wrześniu 2014 r. była większa o 7,1% od notowanej przed miesiącem i o 8,3% niż przed rokiem, natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych – odpowiednio większa o 7,3% i o 58,0%. W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 11,8%, a w przedsiębiorstwach hurtowych 65,0%.

Liczba mieszkań przekazanych do użytkowania we wrześniu 2014 r. była większa o 373 mieszkania niż w analogicznym miesiącu ubiegłego roku (148). W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. oddano do użytkowania 2 481, tj. o 728 więcej niż w analogicznym okresie 2013 r. Zgodnie ze wstępnymi danymi we wrześniu 2014 r. przekazano do użytkowania 521 mieszkań. Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie świętokrzyskim we wrześniu br. stanowią 4,5% efektów krajowych.

Wykres 1. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu oraz produkcji budowlano—montażowej

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach

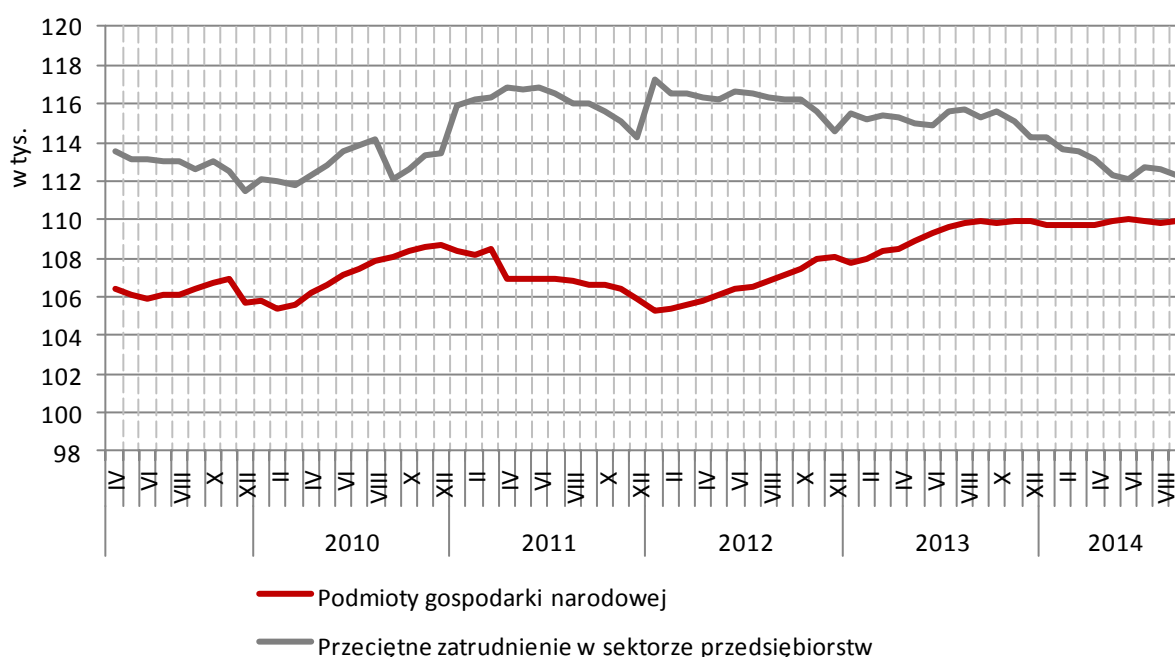
DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

W we wrześniu 2014 r. w województwie świętokrzyskim odnotowano dalszy spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku. Stopa bezrobocia była niższa niż przed rokiem (14,3% wobec 15,9%). **Przeciętne zatrudnienie** w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu br. osiągnęło poziom 112,3 tys. osób, tj. o 2,6% niższy niż przed rokiem, podczas, gdy w analogicznym miesiącu poprzedniego roku odnotowano spadek o 0,8%. W kraju zwiększyło się ono o 0,8% w porównaniu z wielkością ubiegłoroczną, natomiast rok wcześniej zmniejszyło o 0,3%. We wrześniu br. spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w większości sekcji sektora przedsiębiorstw, przy czym największy spadek nastąpił w budownictwie o 11,1%. Niższe przeciętne zatrudnienie było również m. in. w handlu, naprawie pojazdów samochodowych (o 6,8%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 3,7%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 3,1%). Niższe o 0,7% niż przed rokiem przeciętne zatrudnienie odnotowano również w przemyśle, przy czym w przetwórstwie przemysłowym obniżyło się ono o 1,0%. Z kolei zatrudnienie zwiększyło się w: zakwaterowaniu i gastronomii (o 21,8%) oraz administracji i działalności wspierającej (o 8,1%). W relacji do sierpnia 2014 r.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w świętokrzyskim w końcu III kwartału 2014 r. ukształtowało się na poziomie 112,3 tys. osób, tj. o 2,6% niższy niż przed rokiem.

największy spadek zatrudnienia odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,1%). A wzrost w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,8%). W ciągu trzech kwartałów 2014 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 113,4 tys. osób i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zmniejszyło się o 1,9% (przed rokiem zmniejszyło się o 0,6%). W kraju wzrosło o 0,5% (w 2013 r. – spadło o 1,0%). W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. największy spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w sekcji budownictwo (o 11,2%), a wzrost – w zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,9%). Ze względu na rodzaj działalności na przestrzeni trzech kwartałów 2014 r. w strukturze zatrudnienia większość stanowiły jednostki przemysłowe (52,7% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, przy czym w przedsiębiorstwach przetwórstwa przemysłowego znalazło zatrudnienie 46,2%). W relacji do stanu zanotowanego przed rokiem zwiększył się udział przetwórstwa przemysłowego o 0,6%. Nadal duży odsetek zatrudnionych grupowały także jednostki handlowe, których udział zmalał o 0,4% do 20,5%. Obniżył się także udział przedsiębiorstw budowlanych o 0,9% do 9,5%.

Wykres 2. Wielkość przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw oraz liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie świętokrzyskim w okresie 2010 — 2014 r.

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach

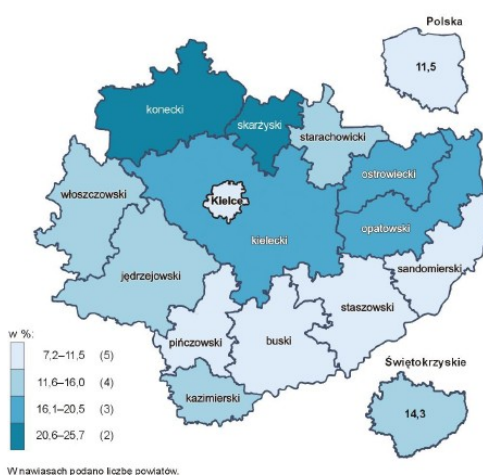

RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA

W we wrześniu 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie świętokrzyskim wyniosła 9,8 tys. osób, tj. o 29,4% więcej niż przed miesiącem i o 6,3% mniej niż przed rokiem. Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 30.09.2014 r. wynosiła 75 965 osób. Kobiety stanowiły 50,1% (38,04 tys. osób) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, zaś bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 88 % (66,83 tys. osób). Stopa bezrobocia rejestrowanego we wrześniu ukształtowała się na poziomie 14,3%, a w kraju wynosiła 11,5%, co w przypadku województwa oznacza spadek o 0,3% (w kraju wskaźnik zmniejszył się o 0,2%) w porównaniu do poprzedniego miesiąca. W odniesieniu do września 2013 r. stopa bezrobocia w świętokrzyskim była niższa o 1,6% (w kraju spadek o 1,5%). Bezrobocie w województwie było na poziomie niższym niż przed miesiącem (14,6%) i przed rokiem (15,9%). Województwo świętokrzyskie należy do grupy województw o wysokiej stopie bezrobocia plasując się pod tym względem na 12 lokacie. Najniższa stopa bezrobocia charakteryzowała województwo wielkopolskie ze wskaźnikiem 7,9%, natomiast w jeszcze trudniejszej sytuacji niż świętokrzyskie pozostały województwa: zachodniopomorskie (15,2%), kujawsko-pomorskie

(15,7%) oraz warmińsko-mazurskie (18,2%). Nadal do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: skarżyski (25,7% wobec 27,1% przed rokiem) i konecki (21,0% wobec 22,7% rok wcześniej), a o najniższej — buski (7,2% wobec 8,4%) i pińczowski (9,8% wobec 9,6%). W porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. stopa bezrobocia spadła w trzynastu powiatach województwa świętokrzyskiego, przy czym w największym stopniu w powiecie opatowskim (o 3,6% do 18,9%), kieleckim (o 2,7% do 17,3%) i starachowickim (o 2,6% do 15,5%). Wzrost odnotowano jedynie w powiecie pińczowskim (o 0,2%).

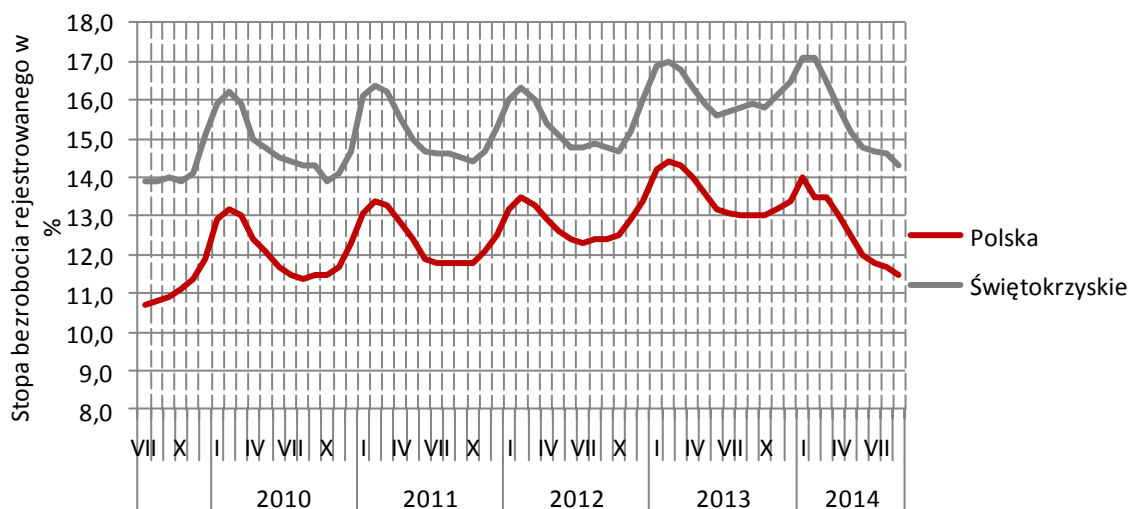
Stopa bezrobocia rejestrowanego w świętokrzyskim w III kwartale 2014 r. wynosiła 14,3%, co oznacza spadek o 0,3%

Źródło: GUS Kielce

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. We wrześniu 2014 roku do urzędów pracy zgłoszono 4 068 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej, tj. o 1 476 (o 56,9%) więcej w porównaniu do sierpnia 2014 roku i o 2 210 więcej (o 118,9%) w odniesieniu do września 2013 r. We wrześniu 2014 roku pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 27 657 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, tj. o 4 230 więcej (o 18,1%) w porównaniu do 9 miesięcy 2013 r. Z ogółu wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej: 14 626, tj. 52,9% stanowiły oferty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, 13 031, tj. 47,1%, to

Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce i województwie świętokrzyskim w okresie 2009 — 2014 r. w %

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach

RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA

miejsca aktywizacji zawodowej. Z sektora prywatnego pochodziło 68,9% wszystkich wolnych miejsc pracy (12 539), a z sektora publicznego 71,1% (19 670). Z ogółu wolnych miejsc pracy 62,5%, czyli 17 298 to miejsca pracy subsydiowanej finansowane z Funduszu Pracy, PFRON, EFS. Wśród wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 9 miesiącach 2014 r.: 1 599, tj. 41,9% stanowiły staże, 1 431, tj. 5,2% to prace społecznie użyteczne, 952, tj. 3,4% przeznaczono dla osób niepełnosprawnych, 109, tj. 0,4% skierowano do osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. W okresie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim w III kwartale 2014 r. wyniosło 3 318,36 zł i było wyższe o 3,1% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

9 miesięcy 2014 r. w urzędach pracy zarejestrowano 75 965 osób bezrobotnych, tj. o 1,8 tys. osób mniej (o 2,4%) niż w poprzednim miesiącu i o 10,2 tys. osób (o 11,9%) niż rok wcześniej. Stopa napływu bezrobotnych do urzędów pracy (tj. stosunek nowo zarejestrowanych do liczby aktywnych zawodowo) wyniosła 1,3%, wobec 1,5% przed rokiem. Udział osób rejestrujących się po raz kolejny zmniejszył się na przestrzeni roku o 1,0 p. proc. (do 84,8%). Zmalał także udział osób dotychczas niepracujących (o 1,5 p. proc. do 20,4%) oraz absolwentów (o 1,3 p. proc. do 10,2%). Zwiększył się natomiast udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,2 p. proc. do 5,9%). Na przestrzeni III kwartału 2014 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 25 279 osób wobec 29 502 rok wcześniej. Z liczby tej 21,5 tys. osób, tj. 85,1% zarejestrowało się po raz kolejny (tyle samo, co w okresie I kwartału 2013 r.). Zamieszkali na wsi stanowili 54,6% ogółu nowo rejestrujących się (przed rokiem – 54,8%). Z ewidencji bezrobotnych w marcu 2014 r. wyrejestrowano 10,7 tys. osób, tj. o 37,7% więcej niż w lutym 2014 r. i o 11,5% więcej niż rok wcześniej. Stopa odpływu bezrobotnych z urzędów pracy (tj. stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w danym miesiącu do liczby bezrobotnych na koniec

ub. miesiąca) wyniosła 11,4% wobec 10,3% przed rokiem. We wrześniu 2014 r. odnotowano poprawę warunków płacowych w sektorze przedsiębiorstw w skali roku, a skala podwyżki, podobnie, jak w poprzednich miesiącach bieżącego roku, była większa niż w poprzednim roku. W analizowanym miesiącu przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3 318,36 zł i było o 3,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrosło odpowiednio o 1,9%). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we wrześniu 2014 r. ukształtowało się na poziomie 3 900,49 zł i było o 3,4% wyższe niż we wrześniu 2013 r.

(rok wcześniej wzrost osiągnął 3,6%). W porównaniu do września ub. roku wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaznaczył się we wszystkich analizowanych sekcjach sektora przedsiębiorstw, przy czym najwyższy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,9%) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 7,0%), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,7%), a także w budownictwie (o 5,0%). W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 3 261,60 zł, tj. o 3,5% wyższym niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (przed rokiem wzrosło o 1,3%). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 3 926,72 zł i przekroczyło poziom ubiegłoroczny o 3,9% (w analogicznym okresie ubiegłego roku wzrost osiągnął 2,8%). W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. w relacji do analogicznego okresu ub. roku najwięcej zyskali zatrudnieni w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,2%), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,1%), a także w administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,8%).

KONIUNKTURA

Ogólny klimat koniunktury w **przetwórstwie przemysłowym** przedsiębiorstwa województwa świętokrzyskiego oceniły we wrześniu 2014 r. mniej korzystnie niż przed miesiącem. Ocena bieżącego portfela zamówień i sytuacji finansowej jest nieco pesymistyczna wobec pozytywnych opinii zgłaszanych w sierpniu. Produkcja nadal oceniana była korzystnie, ale gorzej niż w poprzednim miesiącu. Pozytywne prognozy portfela zamówień i produkcji są ostrożniejsze od tych sprzed miesiąca, ale pozostają optymistyczne. Przedsiębiorcy planują niewielkie zmniejszenie zatrudnienia. Ceny wyrobów przemysłowych mogą spadać nieco szybciej niż przewidywano. Saldo przetwórstwa przemysłowego regionu było we wrześniu 2014 r. bliskie zeru i utrzymywało tendencje spadkowe w III kwartale 2014 r. z wyjątkiem niewielkiego wzrostu w sierpniu. Ogólny klimat koniunktury w **budownictwie** był oceniany we wrześniu nieco mniej pozytywnie niż w sierpniu. Oceny produkcji budowlano-montażowej są mniej korzystne od zgłaszanych w poprzednim miesiącu. Odpowiednie prognozy są pesymistyczne, gorsze od przewidywanych w sierpniu. Bieżący portfel zamówień i sytuacja finansowa oceniane są negatywnie, gorzej niż przed miesiącem. Redukcje zatrudnienia mogą być nieco większe od planowanych w sierpniu. Ceny robót budowlano-montażowych mogą spadać szybciej niż oczekiwano w sierpniu. Oceny koniunktury w **handlu hurtowym** są bardziej optymistyczne niż na koniec ubiegłego kwartału. Bieżąca sprzedaż rośnie wolniej niż w sierpniu, ale nadal

utrzymują się optymistyczne przewidywania w tym zakresie, a diagnozy i prognozy sytuacji finansowej są korzystne w porównaniu z negatywnymi ocenami z sierpnia. Możliwy jest niewielki spadek zatrudnienia. Przedsiębiorcy przewidują, że ceny mogą nieznacznie rosnąć, choć nieco wolniej niż przewidywano miesiąc wcześniej. Ogólny klimat koniunktury w **handlu detalicznym** jest oceniany bardziej pesymistycznie niż w końcu poprzedniego kwartału. Diagnozy i prognozy sytuacji finansowej oraz oceny bieżącej sprzedaży są negatywne i gorsze od zgłaszanych przed miesiącem. Zatrudnienie może się zmniejszyć, a ceny towarów będą spadać wolniej niż oceniano w poprzednim miesiącu. Oceny koniunktury formułowane przez podmioty z sekcji **działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi** są mniej optymistyczne niż przed miesiącem, ale lepsze niż przed rokiem. Saldo koniunktury po odnotowanym wzroście w I i II kwartale, po niewielkim wzroście w lipcu, znów odnotowało nieznaczny spadek we wrześniu, przy czym znajdowało się w wartościach dodatnich i było o ponad 10% wyższe w porównaniu z saldem krajowym. Firmy z sekcji **informacja i komunikacja** oceniają koniunkturę gorzej niż w sierpniu, choć lepiej od negatywnych opinii z września ubiegłego roku. Saldo koniunktury w tej sekcji, po odnotowanym wzroście, znowu spadło i było bliskie wartości zera.

FUNDUSZE STRUKTURALNE

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 - 2013

Liczba i wartość podpisanych umów / wydanych decyzji o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 na koniec III kwartału 2014 roku wynosiła 1 277, przy łącznej wartości 5,638 mld zł (w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej 3,035 mld zł). Wartość

Wykorzystanie alokacji:
RPOŚ 2007-2013 — 95,0%
Komponent regionalny POKL — 93,5%

podpisanych umów na koniec III kwartału 2014 r. zamyka się w 95% alokacji przeznaczanej na realizację programu, co plasuje województwo na 12-tym miejscu w kraju razem z województwem lubelskim, przy czym średnia krajowa alokacji wynosiła 96,8%. Oznacza to, że region świętokrzyski w niewielkim stopniu odbiega od średniej. Wykorzystanie alokacji środków wypłaconych beneficjentom na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność ukształtowało się na poziomie 84,0%, co daje świętokrzyskiemu drugie miejsce wśród województw za województwem opolskim (90%),

a przed małopolskim (83%). Jest to podobny wynik w stosunku do poprzedniego kwartału 2014 r. i znacznie powyżej średniej krajowej, która wynosiła 78,4%.

Komponent Regionalny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Według stanu na dzień 30 września 2014 r. w ramach Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) zawartych zostało **2 374 umowy** o dofinansowanie realizacji projektów PO KL o łącznej wartości w części środków publicznych prawie **1,702 mld zł**, co stanowi 107,4% alokacji przeznaczanej na realizację programu w latach 2007-2013. Jest to drugie miejsce w kraju, po województwie zachodniopomorskim, czyli są to wyniki takie same, jak w II kwartale, kiedy nasze województwo było także na drugim miejscu. Na podstawie 13 277 zatwierdzonych wniosków o płatność wypłacono około **1,457 mld zł**, co wykorzystuje **93,0% alokacji** na lata 2007-2013. W skali kraju, ze względu na poziom wydatkowanych środków w stosunku do wielkości przyznanej alokacji w ramach Komponentu Regionalnego PO KL, **województwo świętokrzyskie** klasyfikuje się na **2 miejscu**, za województwem dolnośląskim, w którym wskaźnik wykorzystania alokacji wyniósł 93,5%, czyli tylko 0,5% więcej niż w naszym województwie.

Europejskie sankcje wobec Rosji i ich wpływ na gospodarkę

W następstwie konfliktu rosyjsko-ukraińskiego Europa nałożyła na Rosję sankcje gospodarcze. Ma to uderzyć znacząco w gospodarkę naszego wschodniego sąsiada i zmusić go do zmiany polityki w stosunku do Ukrainy. Jednak w dzisiejszych czasach i przy obecnej globalizacji, gospodarka ogólnoswiatowa to systemem naczyni połączonych. W związku z tym rodzi się pytanie, czy jeśli osłabiona na skutek sankcji gospodarka Rosji to odczuje, to czy również odczuje to gospodarka całej Europy? Niewątpliwie odpowiedź brzmi twierdząco. Jak rozległe to będą konsekwencje i kto najbardziej na tym ucierpi? Kolejne sankcje przeciwko Rosji uchwalone zostały 30 lipca, w życie zaś weszły 1 sierpnia 2014 roku. Taka reakcja Europy nastąpiła na skutek tragicznych wydarzeń z 17 lipca 2014 roku, a mianowicie zestrzelenia pasażerskiego samolotu cywilnego malezyjskich linii lotniczych na terytorium Ukrainy. W tej strasznej katastrofie śmierć poniosło blisko 300 osób. W związku z tym USA i UE postanowiły skierować kolejne sankcje przeciw Rosji, objęły one: embargo na broń, ograniczenie dostępu do rynków kapitałowych rosyjskim bankom, ograniczenie eksportu towarów podwójnego zastosowania oraz zakaz eksportu innowacyjnych technologii. Oczywiście należy zaznaczyć, że sektora gazowego żadne sankcje nie obejmują¹. W odpowiedzi Federalna Służba Nadzoru Weterynaryjnego i Fitosanitarnej Federacji Rosyjskiej powiadomiła o wprowadzeniu od 1 sierpnia 2014 r. "czasowego ograniczenia wwozu do Rosji z Polski" owoców i warzyw - m. in. świeżych jabłek, gruszek, wiśni, czereśni, nektaryn, śliwek i wszystkich odmian kapusty (w tym białej, pekińskiej, czerwonej, brukselki). Zakaz dotyczy też polskiej produkcji warzywno-owocowej, wwożonej do Rosji z państw trzecich. Zakaz ten wprowadzono w związku z rzekomym "systematycznym naruszaniem przez stronę polską międzynarodowych i rosyjskich wymogów fitosanitarnych przy dostawach polskiej produkcji roślinnej do Rosji". Embargo to było polityczną odpowiedzią na wprowadzone przez Unię Europejską sankcje gospodarcze. W przypadku obowiązywania embargo, z rosyjskiego rynku wycofane zostaną towary o wartości ok. 1 mld euro. Jak wynika z informacji resortu rolnictwa, kierunki eksportu polskiej żywności uległy przez ostatnie kilka lat mocnej dywersyfikacji. Rynek rosyjski to niespełna 7 proc. wartości polskiego eksportu rolno-spożywczego. Ogólnie zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w okresie trzech kwartałów 2014 r. i ich wpływ na saldo wymiany w porównaniu do trzech pierwszych kwartałów 2013 r. uległy zmianom. Wzrósł eksport towarów do Niemiec, spadł do Wielkiej Brytanii, ale odnotował wzrost do

Czech, Szwecji i znacznie na Węgry. Eksport do pozostałych krajów poza krajami rozwiniętymi, takich jak Ukraina czy Białoruś odnotował znaczny spadek. Prawie dwukrotnie wzrósł eksport do innych krajów, bez krajów rozwiniętych i WNP, takich jak Algieria, Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Brazylia, czy w znacznym stopniu zwiększył się do Chin czy Singapuru. Opisywane powyżej zmiany obrazuje tabela².

Grupy krajów / kraje	I-III kwartał 2014			I-III kwartał 2013			Zmiany		
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksportu	wzrost (-)	popr. (+)
							spadek (-)	spadek (+)	popr. (-)
mln EUR									
POLSKA OGÓLEM, W TYM:	120 549	121 525	-976	115 282	116 050	-768	5 267	-5 475	-208
KRAJE ROZWINIĘTE GOSPODARCZO	100 917	78 983	21 934	94 482	76 746	17 736	6 435	-2 237	4 197
1. UNIA EUROPEJSKA	92 670	70 977	21 693	86 521	67 896	18 625	6 150	-3 081	3 069
1.1. KRAJE STREFY EURO	64 430	55 786	8 644	59 483	53 036	6 447	4 948	-2 751	2 197
NIEMCY	31 285	26 482	4 804	29 062	25 183	3 879	2 224	-1 299	925
FRANCJA	6 781	4 640	2 141	6 535	4 472	2 064	246	-169	77
WŁOCHY	5 444	6 483	-1 039	5 001	6 139	-1 138	443	-344	99
NIDERLANDY	4 957	4 531	426	4 583	4 402	181	374	-129	245
SŁOWACJA	3 032	2 244	788	3 028	2 323	705	4	80	83
1.2. POZOSTAŁE KRAJE UE	28 240	15 191	13 049	27 038	14 860	12 178	1 202	-331	872
WIELKA BRYTANIA	7 649	3 117	4 532	7 530	3 112	4 419	118	-5	113
REPUBLIKA CZEŚKA	7 508	4 248	3 260	7 136	4 222	2 914	372	-26	346
SZWECJA	3 453	2 238	1 215	3 124	2 167	957	329	-72	258
WĘGRY	3 161	1 914	1 248	2 927	1 922	1 004	235	9	244
2. POZOSTAŁE KRAJE ROZWINIĘTE (POZA UE)	8 247	8 006	241	7 962	8 850	-888	285	844	1 129
STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	2 585	2 900	-315	2 640	3 223	-583	-55	323	268
NORWEGIA	2 168	1 502	666	2 435	2 192	244	-268	690	422
SZWAJCARIA	1 012	994	18	951	904	47	60	-90	-30
KANADA	741	212	529	602	222	379	139	10	149
JAPONIA	370	1 663	-1 293	365	1 615	-1 250	6	-48	-42
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWINIĘTYMI)	19 632	42 542	-22 910	20 800	39 304	-18 504	-1 168	-3 238	-4 406
1. WSPÓLNOTA NIEPODDLEGŁYCH PAŃSTW	9 575	16 401	-6 826	11 322	16 233	-4 911	-1 746	-168	-1 915
ROSJA	5 337	13 563	-8 226	6 094	14 247	-8 153	-757	684	-73
UKRAINA	2 291	1 293	998	3 174	1 200	1 974	-883	-93	-976
BIAŁORUŚ	1 215	511	705	1 300	442	857	-85	-69	-153
2. INNE KRAJE (BEZ ROZWINIĘTYCH I WNP)	10 057	26 141	-16 084	9 479	23 071	-12 593	578	-3 069	-2 491
TURCJA	1 664	1 494	171	1 788	1 313	475	-124	-181	-305
CHINY	1 197	12 395	-11 198	1 103	10 658	-9 555	94	-1 737	-1 643
ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE	625	90	535	423	60	364	201	-30	171
SINGAPUR	520	553	-32	466	413	54	54	-140	-86
SERBIA	504	134	370	475	116	359	29	-18	11
ALGIERIA	412	36	376	215	31	184	197	-5	192
ARABIA SAUDYJSKA	372	31	340	262	67	194	110	36	146
BRAZYLIA	307	631	-324	356	541	-185	-48	-91	-139

Działania promocyjne resortu jednak będą zintensyfikowane na rynkach azjatyckich, arabskich, a także amerykańskich, co jak widać przynosi wymierne efekty. Polska żywność, a w szczególności owoce i warzywa, ze swoją dobrą jakością, jest obecna na wielu tych rynkach i cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Po wzmocnieniu działań promocyjnych, straty związane z zamknięciem rynku rosyjskiego zostaną zniwelowane w dużym stopniu. Unia Europejska, wy-

¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://tech.money.pl/energia-i-ekologia/artukul/sankcje-dla-rosji-skutki-dla-europy.112.0.1597040.html>

² Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu Ministerstwa Gospodarki „Ocena sytuacji w handlu zagranicznym po trzech kwartałach 2014 r. (na podstawie danych wstępnych GUS), Departament Strategii i Analiz, Warszawa, listopad 2014 r.

Europejskie sankcje wobec Rosji i ich wpływ na gospodarkę

chodząc naprzeciw problemom eksportowym do Rosji, uruchomiła nadzwyczajny system wsparcia dla producentów owoców i warzyw, który miał na celu stabilizację rynku po wprowadzeniu embarga przez Rosję. W ramach tych działań 18 sierpnia br. odblokowano 125 mln euro na rekompensaty za wycofanie z rynku niektórych szybko psujących się owoców i warzyw. Kwotę oszacowano na podstawie wielkości eksportu do Rosji. Jednak Komisja Europejska zawiesiła ten mechanizm, bo wstępne wnioski o rekompensaty przekroczyły poziom 125 mln euro, a niektóre wnioski budziły zastrzeżenia, bo dotyczyły wielkości produkcji kilka razy większej niż średni roczny eksport UE do Rosji. Ponad 85 proc. wniosków o wsparcie pochodziło z Polski. Rzecznik komisarza ds. rolnictwa Roger Waite potwierdził, że to polskich wniosków dotyczą wątpliwości. W

trakcie debaty Parlamentu Europejskiego wielu europosłów podkreślało, że przeznaczone przez KE środki na wsparcie rolników dotkniętych embargiem były o wiele za małe. "Przeznaczone na ten cel środki finansowe są dalekie od wystarczających w obliczu skali wpływu embarga na naszych producentów" - powiedział szef komisji rolnictwa PE Czesław Siekierski. Jego zdaniem ciężary, związane ze złagodzeniem skutków embarga, powinny solidarnie ponosić inne sektory, dlatego zaapelował o przeznaczenie na ten cel dodatkowych pieniędzy także spoza budżetu na Wspólną Politykę Rolną³. Według niektórych ekspertów straty gospodarcze Europy wynikające z sankcji nałożonych na Rosję mogą wynieść 100 mld euro w ciągu dwóch lat. Oczywiście skutki podjętych przeciwko Federacji Rosyjskiej działań nie omijają także Polski. Rosja jest ogromnym partnerem biznesowym dla naszego kraju, a nagłe pogorszenie relacji gospodarczych jest dla nas dotkliwie. Ogólna sytuacja dotycząca eksportu za wschodnią granicę jest zła. Według informacji ministerstwa gospodarki eksport z Polski do Rosji zmalał o 7,7 %. Wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński podał, że zgodnie z tymi danymi, w końcu I półrocza 2014 r. utrzymywały się tendencje spadkowe w eksporcie z Polski do Rosji, obserwowane od początku roku. Wstępnie ocenia się,

że w styczniu-czerwcu 2014 r. eksport osiągnął około 5 mld USD, ulegając obniżeniu o ok. 7,7 proc. w stosunku do analogicznego okresu 2013 r. oraz o ok. 1 punkt procentowy wobec wskaźnika za styczeń-maj 2014 r. (spadek o ok. 6,7 proc.), zaś na koniec września 2014 r. spadek wynosił już 12,4%, czyli 5,3 mld Euro. W konsekwencji wprowadzonego przez Rosję embarga eksport naszych artykułów rolnospożywczych na ten rynek obniżył się aż o prawie 18% do 750 mld Euro. Wśród tej grupy towarów istotne spadki dotknęły: mięsa i podrobów jadalnych (prawie 75%), owoców, orzechów jadalnych, itp. (o około 35%) oraz warzyw i niektórych korzeni i bulw jadalnych (o 16,5%). Wprowadzone przez Rosję restrykcje handlowe szczególnie dotkliwie odczuli polscy producenci jabłek, dla których rynek wschodni był w 2013 r. odbiorcą blisko 60% produktów. W okresie styczeń-wrzesień br. sprzedaż jabłek do Rosji spadła aż o 35%, tj. o 75 mln Euro⁴.

Polska należy do największych producentów jabłek na terenie Unii Europejskiej. To u nas zbiera się rocznie do 3 mln ton owocu. Najwięcej sadów znajduje się we wschodniej i środkowej części kraju. W województwie świętokrzyskim, na Sandomierszczyźnie, w sadowniczym zagłębiu, nikt już nie wątpi, że embargo mocno uderzy w tutejszych producentów, oznacza bowiem dramatyczny spadek sprzedaży i dochodów. Może skończyć się nawet bankructwami gospodarstw. Potwierdzają to dane Izby Celnej w Kielcach. Wartość łącznego eksportu owoców i warzyw z województwa świętokrzyskiego w 2013 r. wynosiła około 2.144 mln złotych. W 2014 r. już po trzech kwartałach jest obserwowany bardzo widoczny spadek wartości tego eksportu. W czerwcu 2014 r. wartość eksportu owoców i warzyw do Rosji wynosiła ponad 1 mln PLN, w lipcu tego samego roku wartość eksportu spadła prawie o połowę i wynosiła około 0,545 mln PLN, w sierpniu już tylko około 0,345 mln złotych, a wrzesień br. praktycznie był katastrofalny pod tym względem z wynikiem o wartości eksportu około 0,291 mln złotych w stosunku do września 2013 r., kiedy wartość eksportu owoców i warzyw z województwa świętokrzyskiego wynosiła prawie 0,784 mln złotych. Producenci oceniają, że straty w spółkach będą bardzo duże, bo do Rosji szło 60-70 procent jabłek deserowych. Trudno będzie znaleźć nowe rynki zbytu dla tej wielkości sprzedaży, choć Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapowiadał aktywne działania na are-

³ Źródło: opracowanie własne na podstawie www.portalspozywczy.pl

⁴ Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu Ministerstwa Gospodarki „Ocena sytuacji w handlu zagranicznym po trzech kwartałach 2014 r. (na podstawie danych wstępnych GUS), Departament Strategii i Analiz, Warszawa, listopad 2014 r.

Europejskie sankcje wobec Rosji i ich wpływ na gospodarkę

nie międzynarodowej. Otrzymała się wizyta polskich eksporterów sektora mleczarskiego, mięsnego i owocowo-warzywnego na Białorusi. Planowane są misje gospodarcze do Kazachstanu, do Chin i do Wietnamu oraz wizyty do Algierii i Egiptu. Na szczęście według ekspertów konflikt za wschodnią granicą, nie będzie miał wpływu na ceny ropy. Sankcje, które UE nakłada na Rosję pogłębią jej problemy gospodarcze i prawdopodobnie wepchną ją w recesję; nic nie wskazuje jednak na to, że doprowadzą do zmiany polityki Kremla, twierdzą eksperci z Ośrodka Studiów Wschodnich.. Sankcje te zostały pomyślane w taki sposób, żeby raczej rosyjską gospodarkę uderzyć długofalowo niż krótkofalowo. To, co może być pierwszym podstawowym widocznym efektem w ciągu najbliższych kilkunastu tygodni, czy miesięcy, to pogorszenie klimatu inwestycyjnego, który i tak jest słaby. Prognozowany jest odpływ kapitału z Rosji w wysokości 100 mld dol. w tym roku i może się podwoić. Trudno przesądzać, czy faktycznie tak się stanie, jednak z pewnością będzie to namacalny efekt sankcji w najbliższych miesiącach. Eksperci zwracają uwagę, że sankcje pogorszą też sytuację banków rosyjskich, które są bardzo mocno powiązane z europejskimi. Ambasadorowie państw UE zdecydowali, że duże rosyjskie banki, które przynajmniej w połowie są własnością państwa, będą mieć ograniczony dostęp do rynków finansowych w UE. Obywatele i spółki z krajów UE będą mieć zakaz kupowania i sprzedawania nowych obligacji, akcji albo podobnych instrumentów finansowych o okresie wymagalności powyżej 90 dni, emitowanych przez rosyjskie banki będące własnością państwa, banki rozwojowe, ich filie i podmioty działające w ich imieniu. Eksperci Ośrodka Studiów Wschodnich przewidują, że konsekwencją takiej decyzji będą np.

trudności w realizacji poważniejszych projektów infrastrukturalnych w Rosji. Ten finansowy wymiar sankcji może być widoczny w najbliższych kilkunastu tygodniach, czy miesiącach. Z kolei, jeśli chodzi o sankcje energetyczne, to zdaniem ekspertów, ich wpływ będzie odłożony w czasie. UE zdecydowała zakazać eksportu do Rosji zaawansowanych technologii potrzebnych przy eksploatacji ropy naftowej, np. ze złóż w Arktyce, czy też ropy z łupków. Chodzi tu

przede wszystkim o szelf arktyczny, którego eksploatacja na szerszą skalę może zacząć się nie wcześniej niż za kilka lat. Jest tu mowa o perspektywie roku 2020, a może i później. W związku z tym, to nie jest coś, co uderzy w rosyjską energetykę, która stanowi strategiczny sektor z punktu widzenia rosyjskiej gospodarki. Zdaniem ekspertów, rosyjska gospodarka, która już przed sankcjami praktycznie się nie rozwijała, może przez nie wpaść w recesję. Taki stan, który był na granicy recesji przewidywano niezależnie od konfliktu na wschodzie Ukrainy, bo problem rosyjskiej gospodarki jest dużo głębszy. To jest nadal gospodarka bardzo słabo zdywersyfikowana, nie pojawiały się w ostatnich latach żadne impulsy rozwojowe, czyli takie, które miałyby zmniejszyć poziom jej uzależnienia od wydobycia i eksportu surowców energetycznych. Również system zarządzania sektorem energetycznym jest mocno nieprzejrzysty i nieefektywny. Same sankcje nie spowodowały takich szkód dla gospodarki rosyjskiej, jak jej własne problemy strukturalne, ale wraz z nimi pogłębią jej zły stan. Eksperci uważają, że w tej chwili nic nie wskazuje na to, by w reakcji na sankcje polityka rosyjska uległa w najbliższym czasie zmianie. Wydaje się, że geopolityczne znaczenie Ukrainy i tego rosyjskiego formalnego i nieformalnego zaangażowania w konflikt na Ukrainie, jest czymś na tyle istotnym, że nie należy spodziewać się radykalnej korekty kursu. Świadczy o tym bardzo

ostra retoryka, którą przyjęli Rosjanie jeszcze przed formalnym przyjęciem najnowszych sankcji przez UE. Zwraca się też uwagę na działania odwetowe, takie jak wprowadzanie embarga na polskie owoce i warzywa, ograniczenia importowe w stosunku do Ukrainy, czy zapowiedź podwyższania cen energii w Europie. Zdaniem ekspertów, na celowniku służb podległych Kremlowi będą

w pierwszej kolejności kraje, które opowiadały się za najostrzejszym stanowiskiem w stosunku do Rosji na forum UE⁵. Wydaje się, że sankcje nakładane na Rosję mocnym echem odbijają się w całej Europie. Również inne kraje starego kontynentu odczuwają kryzys na linii Ukraina - Rosja. Niestety w tym jest również Polska, której Rosja to dość duży partner handlowy i biznesowy⁶.

⁵ Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://swiat.newsweek.pl/sutki-sankcji-gospodarczych-nalozonych-na-rosje-newsweek-pl/artykuly/344839,1.html>

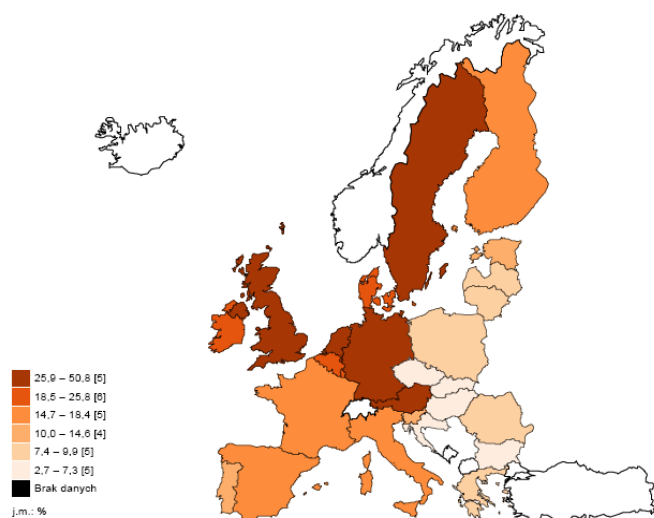
⁶ Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://tech.money.pl/energia-i-ekologia/artykul/sankcje-dla-rosji-skutki-dla-europy,112,0,1597040.html>

WARTO WIEDZIEĆ

Elastyczne formy zatrudnienia

W naszym kraju rynek pracy ulega nieustannym zmianom zarówno ze względu na popyt, jak i podaż pracy. W procesach tych czynny udział bierze również państwo poprzez działania regulacyjne w zakresie prawa pracy i rynku pracy. W ostatnich

Mapa 1: Odsetek osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy wg BAEL w 2013 r.

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych systemu Strateg.

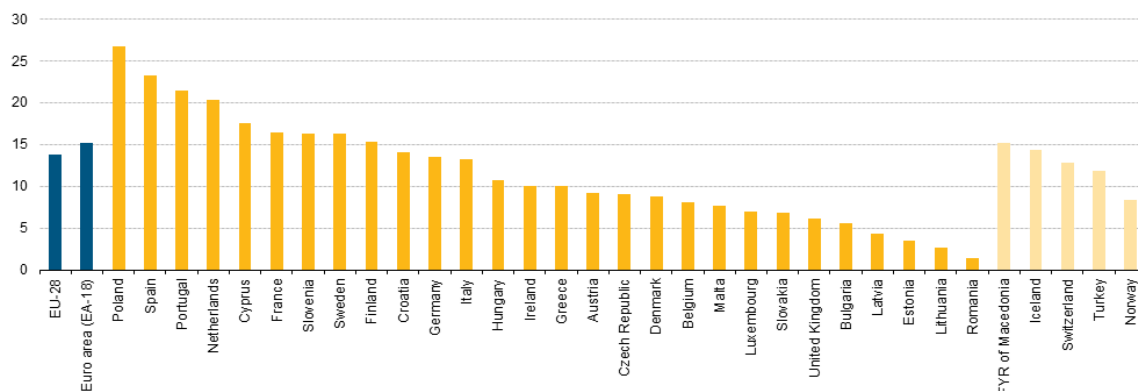
latach w Europie coraz bardziej popularne staje się zatrudnianie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Jest to najbardziej widoczne w krajach, gdzie decydenci

oraz partnerzy społeczni zainteresowani są zwiększeniem elastyczności form zatrudnienia. Praca w niepełnym wymiarze godzinowym ma swoje pozytywne oraz negatywne skutki dla pracowników

oraz pracodawców. W krajach Unii Europejskiej (UE – 28) odsetek osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy w 2013 r. wyniósł 20,3%. Najwyższy odsetek

odnotowano w Holandii 50,8%, a następnie w Niemczech 27,3% oraz w Wielkiej Brytanii 26,9%. Polska w 2013 r. znajdowała się wśród krajów europejskich z najniższą wartością tego wskaźnika. W rozpatrywanym okresie wynosił on 7,8%, a najniższa jego wartość dotyczyła Bułgarii 2,7% oraz Słowacji 4,8%. Współczynniki zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy różnią się znacząco w zależności od płci pracowników. W 2013 r. w UE-28 na niepełny etat zatrudniona była prawie jedna trzecia (32,7 %) pracujących kobiet, mężczyzn natomiast zaledwie 9,8%. Największa dysproporcja w tym zakresie w 2013 r. widoczna była w Holandii, gdzie ponad 77% pracujących kobiet zatrudnionych było w niepełnym wymiarze czasu pracy. Innymi formami uelastyczniania organizacji pracy są nietypowe formy zatrudnienia. Należą do nich te, które różnią się od tradycyjnego modelu, gdzie praca jest wykonywana w ramach stosunku pracy, nawiązanego na podstawie bezterminowej umowy, w pełnym wymiarze godzin, w stałych godzinach i w określonym miejscu, z reguły w siedzibie pracodawcy. Odsetek osób zatrudnionych na umowę o pracę na czas określony w 2013 r. w Unii Europejskiej UE-28 wyniósł 13,8 %. Umowę na czas określony miała więcej niż jedna czwarta pracowników w Polsce 26,8 %, co stanowiło najwyższą wartość tego wskaźnika wśród wszystkich krajów Wspólnoty Europejskiej i ponad jedna piąta zatrudnionych w Hiszpanii 23,2 % i Portugalii 21,5 %. Najniższy natomiast odsetek tych umów odnotowano na Litwie 2,7 % oraz w Rumunii 1,5%. Znaczne różnice, w danych, pomiędzy poszczególnymi krajami wy-

Wykres 1: Odsetek osób zatrudnionych na umowę o pracę na czas określony, w grupie wiekowej 15-64 w 2013 r.

Source: Eurostat (online data code: ifsa_etpga)

nikać mogą z odmiennych uwarunkowań prawnych oraz ze zróżnicowanego podejścia pracodawców i pracowników do kwestii stosunków pracy.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Politechnika ma laboratorium badań łożysk tocznych

Laboratorium badań łożysk tocznych to kolejna nowoczesna pracownia, o którą wzbogaciła się Politechnika Świętokrzyska. Znajdują się w niej cztery w pełni skomputeryzowane, oryginalne stanowiska badawcze wyposażone w nowoczesne systemy pomiarów i sterowania, które umożliwiają ocenę właściwości łożysk tocznych. W uroczystym otwarciu laboratorium uczestniczyli Józef Grabowski, wiceprzewodniczący Sejmiku, wicemarszałek Grzegorz Świercz oraz członkowie Zarządu Województwa - Kazimierz Kotowski i Jan Maćkowiak. Laboratorium mieści się w Katedrze Technologii Mechanicznej i Metrologii Wydziału Mechatroniki i Budowy Maszyn. - To inne laboratorium niż te dotychczasowe, które powstały w Politechnice Świętokrzyskiej i były finansowane ze środków unijnych. To laboratorium niezwykle, które sami zbudowaliśmy i które wykorzystuje potencjał intelektualny naszego środowiska – podkreślał podczas uroczystego otwarcia prof. Stanisław Adamczak, rektor Politechniki Świętokrzyskiej. W laboratorium znajdują się cztery, w pełni skomputeryzowane oryginalne stanowiska badawcze wyposażone w nowoczesne systemy pomiarów i sterowania, które umożliwiają ocenę właściwości łożysk tocznych m. in.: momentu oporowego, poziomu drgań, pomiarów geometrii bieżni i elementów łożysk oraz trwałości i parametrów użytkowania łożysk. Oryginalność laboratorium, jak podkreślał prof. Stanisław Adamczak, wynika z faktu, że wszystkie urządzenia, które się w nim znajdują, są opatentowane.

W Rzędowie otwarto nowoczesny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Innowacyjny kompleks powstał na terenie dawnej Kopalni Siarki, na granicy dwóch powiatów: staszowskiego i buskiego. W piątek, 11 lipca uroczystość otwarto zakład i przybliżono jego działalność. W uroczystości wzięli udział: przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Tadeusz Kowalczyk, marszałek Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Piotr Żołądek, radny Sejmiku Izidor Grabowski oraz przedstawiciele gmin uczestniczących w projekcie. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi powstał w ramach projektu: „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gmina Tuczępy”. W projekcie uczestniczy 18 gmin, z których będą pobierane odpady i kompleksowo, zgodnie z wymogami ochrony środowiska (według prawa Polski i UE) zagospodarowywane. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi rozpocznie działalność 17 lipca. Gminy, z których odpady będą trafiały do zakładu to: Staszów, Połaniec, Łubnice, Oleśnica, Rytwiany, Szydłów (powiat staszowski), Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Tuczępy, Wiślica (powiat buski), Kazimierza Wielka, Czarnocin, Opatowiec, Bejsce (powiat kazimierski), Pińczów, Kije (powiat pińczowski) i Raków (powiat kielecki). Jest to obszar o powierzchni łącznej około 2024 km², zamieszkały przez około 153 tys. osób. Wartość projektu zamyka się w kwocie niecałych 56 milionów złotych, z czego prawie 32 miliony pochodzi z dofinansowania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, 11 milionów stanowi pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. Reszta to wkład własny, który między innymi, pochodzi od uczestniczących w projekcie gmin.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

MPEC w nowej siedzibie

W Kielcach przy ul. Poleskiej została uroczystie otwarta nowa siedziba Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej. Gościem spotkania był marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas. Nowa siedziba firmy, jak podkreślał Jan Wilczyński, prezes zarządu MPEC, jest o połowę mniejsza niż poprzednia. Dzięki temu, znacznie obniżone zostaną koszty jej funkcjonowania. Budynek jest przyjazny i otwarty dla wszystkich mieszkańców. Działy rozmieszczone są tak, by klienci szybko i wygodnie mogli załatwić swe sprawy oraz uzyskać niezbędne informacje. Spółka nieustannie modernizuje sieć ciepłowniczą, tak by zapewnić bezpieczeństwo w dostawie ciepła dla kielczan. MPEC obsługuje 70 procent mieszkańców miasta. Adam Jarubas, marszałek województwa świętokrzyskiego z okazji otwarcia nowej siedziby przekazał szefostwu spółki herb województwa, autorstwa Arkadiusza Latosa.

sierpnia 2014 roku. W tym roku na 34 projekty z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych Urząd Marszałkowski rozdysonował już 700 tys. zł. Wnioski będą przyjmowane do 18 sierpnia. Nie określono pułapu minimalnej i maksymalnej wartości projektu, ale wymagany jest od organizacji 10-procentowy wkład własny.

Kolejne środki na wsparcie niepełnosprawnych

Województwo świętokrzyskie otrzymało w tym roku rekordowo wysokie fundusze na działania wspierające osoby niepełnosprawne – w sumie 1 mln 600 tys. zł. W ramach pierwszego konkursu na realizację 34 projektów z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych rozdzielono już 700 tys. zł. Teraz do rozdysponowania jest kolejne 900 tys. zł. Wnioski od organizacji pozarządowych będą przyjmowane w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego do 18

W Kielcach odsłonięto pomnik Marszałka Piłsudskiego

W setną rocznicę wkroczenia do Kielc I Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego odsłonięto w Kielcach konny pomnik Marszałka. Na placu Wolności kielczanie powitali również 700 uczestników XLIX Marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej. W uroczystościach upamiętniających 100. rocznicę Czynu Legionowego wzięli udział przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Tadeusz Kowalczyk, członkowie Zarządu Województwa Jan Maćkowiak i Piotr Żołądek oraz sekretarz województwa Bernard Antos. Uczestnicy Marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej, jak co roku przeszli ulicami Husarską i ks. Piotra Ściegiennego, gdzie na cmentarzu wojskowym złożyli kwiaty na grobach poległych Legionistów i żołnierzy z wojny polsko-bolszewickiej. Uroczyste powitanie Kadrówki przez Kielczan odbyło się na placu Wolności z udziałem władz państwowych, wojskowych, samorządowych oraz rodzin legionistów i członków Polskiej Organizacji Wojskowej. Komendant Marszu Jan Józef Kasprzyk złożył meldunek prezydentowej Karolinie Kaczorowskiej, wdowie po ostatnim Prezydencie RP na Uchodźstwie.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Prezydent Kielc Wojciech Lubawski, witając uczestników Marszu Powstańców Piłsudskiego do Kielc, powiedział, że wejście strzelców Piłsudskiego do Kielc było jedną z piękniejszych kart w historii Polski, a powstanie pomnika Marszałka jest spełnieniem marzeń kielczan jeszcze sprzed I wojny światowej. Po wystąpieniach okolicznościowych odsłonięto pomnik, a dokonali tego m. in. prezydentowa Karolina Kaczorowska i

wnuk Józefa Piłsudskiego Krzysztof Jaraczewski. Monument powstał z inicjatywy Obywatelskiego Komitetu Budowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Kielcach. Jest wykonany z brązu, a cokół ma z czerwonego granitu wołyńskiego. Elementy kamienne cokołu zostały ufundowane przez Konfederację Polaków Podola z partnerskiego miasta Kielce - Winnicy na Ukrainie. Łączny koszt budowy pomnika to około 450 tys. zł. Pieniądze na ten cel Komitet pozyskiwał ze składek mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców, przy wsparciu urzędów administracji rządowej i samorządowej. Autorem monumentu jest artysta rzeźbiarz Paweł Pietrusiński.

Wicepremier Janusz Piechociński spotkał się ze świętokrzyskimi przedsiębiorcami

Wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński spotkał się ze świętokrzyskimi przedsiębiorcami, którzy dobrze sobie radzą na branżowych rynkach, korzystając z dotacji unijnych i rozwijając w swoich zakładach najnowsze technologie. Lokalnych przedsiębiorców razem z wicepremierem odwiedzili wiceminister gospodarki

Arkadiusz Bąk oraz członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Kazimierz Kotowski. Zwracali uwagę na inwestowanie oraz rozwijanie firm w kontekście nowej perspektywy unijnej na lata 2014 – 2020. Zakłada ona, że priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące innowacji, przedsiębiorczości, energetyki i projektów z

zakresu społeczeństwa informacyjnego. Wicepremier odwiedził trzy świętokrzyskie firmy: zakład „Dana” w Skarżysku Kościelnym, Odlewnie Polskie w Starachowicach oraz nowoczesne przedsiębiorstwo rolne państwa Gorazdów w Gierczycach. W zakładzie „Dana” w Skarżysku Kościelnym, który jest firmą rodzinną, produkującą damską odzież pracuje 40 osób. Firma posiada najnowszą linię technologiczną do krojenia i projektowania odzieży połączoną oprogramowaniem komputerowym. Posiada także linię szyjących półautomatycznych maszyn. Te „nowinki” zakupiono w firmie z unijnych dotacji. Sytuację zakładu przybliżyły gościom Mira Kowalska, szefowa produkcji oraz Anna Banaczek, córka właścicieli „Dany”. W Starachowicach, w Odlewniach Polskich szczegółowo sytuację spółki omówił prezes Zbigniew Ronduda. Od 20 lat zakład cechuje wzrost sprzedaży i wydajności. Eksportuje produkt w krajach Unii i stara się poszerzyć o rynki w USA oraz Koreę. Cały czas inwestuje we wszystkie możliwe obszary. Firma wdraża innowacyjny projekt „OBRKO”, który jest elementem badawczo-rozwojowym, dzięki niemu realizowane są wspólne cele z instytucjami naukowymi, zaś w planach ma wybudowanie „zielonej farmy”, która pozyskiwałaby energię ze źródeł odnawialnych. Pobyt wicepremiera w Świętokrzyskim zakończyła wizyta w nowoczesnym, w pełni zmechanizowanym dużym gospodarstwie rolnym w Gierczycach, gmina Wojciechowice. Gospodarstwo prowadzi państwo Gorazdowie, którzy skupują zboża, w szczególności proso i przetwarzają je na kaszę jaglaną, która ma nieocenione właściwości zdrowotne. Kasza jaglana gierczycka jest wpisana na prestiżową, ministerialną listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Uczestnicy spotkania mieli okazję spróbować kaszy gierczyckiej. Do jej skosztowania zachęcał sam wicepremier, podając wypróbowany przez siebie przepis na zupę warzywną bez tłuszczu z dodatkiem kaszy jaglanej. W Gierczycach uhonorowano także lokalnych, prężnie działających przedsiębiorców.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Świętokrzyskie Forum Terytorialne zainaugurowało działalność 19 sierpnia 2014 r.

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu było miejscem inauguracyjnego posiedzenia Świętokrzyskiego Forum Terytorialnego. Poświęcone było przyszłemu funkcjonowaniu tego gremium oraz tworzeniu systemu instytucjonalnego wspierającego efektywne prowadzenie polityki regionalnej. W posiedzeniu wzięli udział wicemarszałek Grzegorz Świercz, członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - Kazimierz Kotowski i Jan Maćkowiak oraz radni Sejmiku - Małgorzata Muzoń i Ryszard Nosowicz. Świętokrzyskie Forum Terytorialne zostało powołane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego 26 czerwca 2014 roku w ramach wypełniania zadań zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 oraz zaleceń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020. Forum w zamyśle ma być organem opiniotwórczym - konsultacyjnym Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie wyznaczania kierunków oraz sposobu realizacji polityki rozwoju województwa. Do zadań ŚFT należeć będzie kształtowanie koncepcji strategii rozwoju regionu w oparciu o dyskusję nad założeniami Polityki Regionalnej województwa, analiza realizacji strategii i programów pod kątem zgodności ze strategią rozwoju województwa oraz ocena efektów realizacji polityki regionalnej w województwie z uwzględnieniem problemów społeczno-gospodarczych. W inauguracyjnym spotkaniu Świętokrzyskiego Forum Terytorialnego wzięli udział przedstawiciele samorządów lokalnych z terenu województwa świętokrzyskiego, instytucji samorządowych szczebla regionalnego oraz przedsiębiorcy i ludzie świata nauki. Gospodarzami forum byli członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego - wicemarszałek Grzegorz Świercz, Kazimierz Kotowski i Jan Maćkowiak. Obecni na posiedzeniu byli również Radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Małgorzata Muzoń oraz Ryszard Nosowicz. Nie zabrakło dyrektorów departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Genezę powstania i wyzwania stojące przed forum przedstawił Tomasz Janusz, zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. - Ma to

być miejsce wymiany doświadczeń i poglądów pomiędzy jego członkami, których efektem będzie wysuwanie rekomendacji dotyczących kierunków rozwoju regionu, odnoszących się do strategii rozwoju regionu. Ma ono również oceniać dokonywane zmiany - mówił Tomasz Janusz. Informacji i badań Świętokrzyskiemu Forum Terytorialnemu ma dostarczać działające od 2011 roku w ramach Departamentu Polityki Regionalnej Obserwatorium Rozwoju Regionalnego. W drugiej części spotkania wykład dotyczący tworzenia systemu instytucjonalnego wspierającego efektywne prowadzenie polityki regionalnej wygłosił dr Sławomir Pastuszka z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Konferencja odbyła się w ramach projektu pn. „Nowa jakość w zakresie monitorowania polityk publicznych w województwie świętokrzyskim” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Konferencja z przedsiębiorcami w Skarżysku-Kamiennej
Marszałek Adam Jarubas i członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Kazimierz Kotowski spotkali się ze skarżyskimi przedsiębiorcami podczas konferencji „Zielone Światło dla Powiatu Skarżyskiego”. Uczestnicy podsumowali działania w obszarze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz omówili priorytety i ukierunkowanie nowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Podczas spotkania przedstawiono predyspozycje i potencjał do rozwijania się powiatu skarżyskiego. Marszałek Adam Jarubas wymienił lokalne atuty tego terenu, które należy wykorzystać do odpowiednich oraz trafionych inwestycji. Z kolei Kazimierz Kotowski przedstawił nowe możliwości oraz nowy charakter perspektywy finansowej Regionalnego Programu Operacyjnego. Pokazał dziedziny, które są priorytetowe w perspektywie rozwoju regionu.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Ponad 26 milionów złotych na rozwój obszarów wiejskich w świętokrzyskich gminach

W Międzynarodowym

Centrum Kul-

tur w Kielcach marszałek Adam Jarubas oraz członkowie Zarządu Województwa Piotr Żołądek oraz Kazimierz Kotowski podpisali z przedstawicielami świętokrzyskich gmin 33 umowy na kwotę dofinansowania 26,3 milionów złotych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zainteresowanie wsparciem było tak duże, że Zarząd Województwa stara się o pozyskanie dodatkowych pieniędzy na te projekty, które zostały na liście rezerwowej. Do konkursu ogłoszonego przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w marcu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, z działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” wpłynęło łącznie 82 wnioski. Po ocenie formalnej zostało ich 78 z kwotą dofinansowania 45,9 milionów złotych. Limit środków tej jednej z ostatnich transzy z programu wynosi 26,3 milionów złotych. Ta kwota została rozdysponowana na 33 projekty, z czego 32 podpisane umowy dotyczą gospodarki wodno-ściekowej, a jedna budowy, przebudowy, remontu, lub wyposażenia stałego targowiska. Dofinansowanie otrzymały między innymi gminy: Łągów, Opatów, Raków, Wiślica, Tarłów, Bieliny i Nowa Słupia. Spotkanie było okazją wstępnego podsumowania całego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, który z ramienia Zarządu Województwa jest wdrażany przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego do końca lipca 2014 roku zawarł 2.564 umowy na kwotę dofinansowania 480 milionów złotych. Aż 218 milionów złotych zostało przeznaczonych na dofinansowanie projektów z zakresu „podstawowych usług dla gospodarki”. Kazimierz Kotowski, członek Zarządu Województwa, który objął zwierzchnictwo nad departamentami zajmującymi się wdrażaniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego poinformował, że Komisja Europejska zaopiniowała nowy Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020.

O nowych rynkach zbytu dla sandomierskiego sadownictwa

Tematyka pozyskiwania odbiorców na nowych rynkach w świetle trudnej sytuacji międzynarodowej zdominowała odbywającą się na Zamku Królewskim w Sandomierzu II konferencję „Potencjał gospodarczy sektora przetwórstwa owocowo-warzywnego Ziemi Sandomierskiej”. Gospodarzami spotkania byli m. in. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego Adam Jarubas oraz członkowie Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Kazimierz Kotowski i Jan Maćkowiak. Gośćmi konferencji byli podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Arkadiusz Bąk, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Eksporterów Polskich Mieczysław Twaróg, wiceprezes Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych Monika Piątkowska, radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Tomasz Ramus i Wojciech Borzęcki oraz dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego Grzegorz Orawiec. Nie zabrakło przedstawicieli państw, które mogą stać się nowymi rynkami zbytu dla sandomierskich produktów. W spotkaniu licznie brali udział sadownicy i wytwórcy z okolic Sandomierza. Przedstawione zostały również działania promocyjne i narzędzia współpracy na rzecz rozwoju eksportu, owoców i warzyw, a mówili o nich m. in. prezes Zarządu Stowarzyszenia Eksporterów Polskich Mieczysław Twaróg i prezes Spółdzielni Producentów Owoców i Warzyw z Sielca-Kolonii Mirosław Fucia. Jednym z wymiernych efektów konferencji było podpisanie na niej umowy partnerskiej pomiędzy Staropolską Izbą Przemysłową w Kielcach, a Chersońską Izbą Przemysłową na Ukrainie.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Odbył się Salon Przemysłu Obronnego

Targi Kielce już po raz 22. gościły wystawców branży zbrojeniowej z całego świata. 1 września zainaugurowany został Salon Obronności, odbywający się pod patronatem Prezydenta RP, Bronisława Komorowskiego. Prezentowane były na nim najnowsze rozwiązania przemysłu obronnego. W otwarciu targów udział wzięli marszałek Województwa Świętokrzyskiego Adam Jarubas, przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Tadeusz Kowalczyk, wiceprzewodniczący Mieczysław Gębski, Józef Grabowski i Marcin Ożóg oraz członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Jan Maćkowiak. Gośćmi specjalnymi uroczystości byli ministrowie obrony narodowej Polski i Francji - Tomasz Siemoniak i Jean-Yves Le Drian. Francja jest krajem wiodącym na otwartych dziś targach. MSPO to najważniejsze wydarzenie branży zbrojeniowej w Europie i trzecie, co do wielkości po Paryżu i Londynie na Starym Kontynencie. Jest to jedyna impreza tego sektora w Polsce, która co roku przyciąga do Kielc kilkanaście tysięcy gości z całego świata. Wśród nich znajdują się głowy państw, oficjalne delegacje, w tym przedstawiciele ambasad, ministerstw obrony, wyższych sztabów armii oraz resortów obrony zarówno z Polski, jak i z zagranicy. Tegoroczny MSPO to niemal 500 firm z 27 krajów całego świata – to o 100 firm więcej niż w zeszłym roku i blisko 50% więcej wystawców zagranicznych w porównaniu do ostatniej edycji Salonu. Prezentują oni swoją ofertę na powierzchni ponad 25 000 metrów kwadratowych. W ramach Wystawy Narodowej swój potencjał obron-

ny przedstawia Francja. Specjalne pawilony przygotowały firmy z Wielkiej Brytanii oraz Włoch. W Kielcach debiutuje także Polska Grupa Zbrojeniowa – w jednej z hal wystawienniczych zaprezentuje się 20 firm i 8 instytucji skonsolidowanych w PGZ. Po raz pierwszy także na targach przemysłu obronnego pojawi się Ukroboronprom – ukraiński koncern lotniczo-zbrojeniowy. Udział w targach brali przedstawiciele najwyższych władz wojskowych, nie tylko polskich, parlamentarzyści, przedstawiciele rządu i władz samorządowych.

Będzie sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Lasocinie

Kazimierz Kotowski, członek Zarządu Województwa i Marcin Majcher, burmistrz Miasta i Gminy Ożarów podpisali w Urzędzie Marszałkowskim umowę dotyczącą dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013 projektu wymiany sieci wodociągowej i budowy sieci kanalizacji sanitarnej w Lasocinie. Inwestycja polega na wymianie blisko 4-kilometrowego odcinka sieci wodociągowej wraz z przyłączami z rurociągu z rur azbestowych na rurociąg z rur PE 100 oraz na budowie kanalizacji sanitarnej w technologii grawitacyjnej i przyłączy (80 szt.). Z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej korzystać będzie 180 osób. Do oczyszczania ścieków bytowych zbieranych z terenu wsi Lasocin służyć będzie zaprojektowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia. Całkowita wartość inwestycji to ponad 4,2 mln zł. W 60% dofinansowana będzie ze środków Unii Europejskiej.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Kosmicznie w Podzamczu

Otwarcie Centrum Nauki Leonardo da Vinci rozpoczęło się niezwykły weekend w Podzamczu koło Chęcin. W dniach 5-7 września w Regionalnym Centrum Naukowo-Technologicznym odbywają się zawody łazików marsjańskich z całego świata, a towarzyszy im konferencja „Człowiek w kosmosie”, piknik naukowo-technologiczny i Świętokrzyskie Dni Innowacji. W pierwszym dniu tego wydarzenia uczestniczyli marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Kazimierz Kotowski, Piotr Żołądek i Jan Maćkowiak, a także radna Sejmiku oraz świętokrzyski kurator oświaty Małgorzata Muzoń i wiceprzewodniczący Sejmiku Marcin Ożóg. Centrum Nauki Leonardo da Vinci to niezwykle miejsce, które przez zabawę ma przybliżyć dzieciom i młodzieży naukę oraz zachęcać do poznawania jej tajemnic. Edukatorzy będą z młodymi ludźmi przeprowadzać zajęcia z ciekawymi eksperymentami z biologii, fizyki i chemii. Jest tutaj również największy w Polsce ogród doświadczeń. „Gwiazdą” dzisiejszego dnia był utytułowany już na międzynarodowych zawodach łazik Hyperion zbudowany przez studentów Politechniki Białostockiej. To właśnie jemu oraz niewidomej dziewczynce Julii Pluwak, bohaterce akcji „Dotknij Marsa”, która fascynuje się kosmosem, przypadł zaszczyt otwarcia Centrum Nauki Leonardo da Vinci. Oboje jako pierwsi przekroczyli jego prógi. Hyperion wzbudzał ogromne zainteresowanie dzieci i młodzieży. Jak każdy łazik jest bardzo skomplikowanym urządzeniem, które dzięki zdalnemu sterowaniu może samo pobierać z podłoża próbki do badań i wykonywać inne skomplikowane czynności za pomocą ramienia. Jak wyjaśnił członek zespołu konstruktorów Michał Grześ, najtrudniejsze było wyposażenie łazika w oprogramowanie, choć do jego budowy wykorzystano również niezbyt skomplikowane elementy, takie jak amortyzator z roweru czy sprzęgło z ciągnika Ursus. Do Podzamcza przyjechały marsjańskie roboty m.in. z Bangladeszu, Indii, Kolumbii czy Egiptu. Polskę reprezentują dwa zespoły z Politechniki Świętokrzyskiej. Zawodom towarzyszył dwudniowy Piknik Naukowo-Technologiczny. Jego największymi atrakcjami były dro-

ny latające, rakiety, roboty rozdające cukierki oraz symulator lotów. Uczestnicy mogli wziąć udział w niezwykłych eksperymentach naukowych, warsztatach grupowych oraz zajęciach z budowania robotów. Dowiedzieli się, jak drukuje się w 3D oraz zobaczyli wybuchy na Słońcu dzięki zaawansowanym technologicznie teleskopom. Ponadto można było spróbować sterować urządzeniami za pomocą głosu lub gestów. Poza tym w ramach Świętokrzyskich Dni Innowacji przez dwa dni (6 i 7 września) na 30 stoiskach można było oglądać eksperymenty, uczestniczyć w warsztatach oraz prezentacjach, które były zróżnicowane pod względem wieku i zainteresowań publiczności. Organizacja Świętokrzyskich Dni Innowacji była dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Świętokrzyskiego Systemu Innowacji. Inicjatorem przedsięwzięcia był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Biuro Innowacji.

Nowy Korczyn po rewitalizacji

Piknik Rodzinny z występami muzycznymi symbolicznie zwieńczył prace związane z realizacją projektu „Rewitalizacja miejscowości gminnej Nowy Korczyn”. W miejscowości również dzięki środkom unijnym, doszło do wielu zmian. W niedzielę, 7 września z udziałem marszałka Adama Jarubasa, starosty buskiego Jerzego Kolarza i wójta Nowego Korczyna Pawła Zagai uroczystie otwarto inwestycję. Rewitalizacja Nowego Korczyna obejmowała wymianę infrastruktury podziemnej (sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej), remont nawierzchni jezdni i chodników i wymianę oświetlenia ulicznego na rynku i przylegających do niego ulicach.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Inwestycja polegała na zamontowaniu na wysokości 31 metrów trzonu kamiennego hełmu wieży. Wybudowany został także na wysokości 35 metrów taras widokowy dla około 15-20 osób. Wartość inwestycji wyniosła 7,5 miliona złotych w 85-procentach finansowane z unijnych dotacji. Otwarcie wieży zapoczątkowało szereg wydarzeń na Świętym Krzyżu, m. in. w dniach 13-14 września wystawę Rękopisu Kazań Świętokrzyskich z I. poł. XIV w. ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie.

W starej części centrum miejscowości ustawiono elementy małej architektury - ławki, kosze czy latarnie. Wybudowano również budynek Punktu Informacji Turystycznej. Wyremontowany został plac festynowo-targowy, w ramach inwestycji oczyszczone zostało nadbrzeże rzeki Nidy, urządzona przystań kajakowa oraz niewielka plaża i kąpielisko. Na realizację inwestycji gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 60% kosztów kwalifikowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Wynosi ono 2 831 129 zł. Pozostała część kwoty to środki własne Gminy.

Wieża na Świętym Krzyżu już otwarta

W niedzielę 7 września oficjalnie otwarto dla turystów oraz poświęcono odbudowaną wieżę na Świętym Krzyżu. Z jej tarasu widokowego rozpościera się panorama na m. in. Wzgórze Zamkowe w Kielcach, Zamek Królewski w Chęcinach, a w bezchmurne dni nawet Tatry. W uroczystości, która odbyła się dokładnie 100 lat od momentu jej zburzenia w 1914 roku przez wojska austriackie uczestniczył marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas. Odbudowa wieży stanowi część projektu „Centrum Tradycji i Turystyki Gór Świętokrzyskich wraz z odnową zabytków Świętego Krzyża”, dofinansowanego z Regionalnego

O możliwościach sektora uzdrowiskowego w Świętokrzyskiem

Wody siarczkowe w Busku-Zdroju to jest prawdziwe złoto, nie dysponują nim w takim zakresie inne miejsca. Busko, Solec - to tu są najstynniejsze złoża w Europie. Ludziom przyjeżdżającym do tych miejsc możemy zaoferować również zdrową żywność i piękną przyrodę - mówił podczas międzynarodowej konferencji pn. „Potencjał sektora uzdrowiskowego województwa świętokrzyskiego” Adam Jarubas, marszałek województwa świętokrzyskiego. W spotkaniu w Busku-Zdroju uczestniczyli m. in. przedsiębiorcy, właściciele buskich hoteli, sanatoriów i szpitali, samorządowcy, środowiska okołobiznesowe, przedstawiciele instytucji branżowych, a także przedstawiciele zagranicznych biur podróży oraz dziennikarze ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Izraela.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Podczas spotkania w Sanatorium „Marconi” w Busku-Zdroju dyskutowano między innymi o tym jak wzmocnić rynek turystyki medycznej w regionie. Adam Jarubas, marszałek województwa świętokrzyskiego podkreślił, że dla tych, którzy szukają wypoczynku połączonego z podreperowaniem zdrowia Busko i Solec są doskonale znanymi miejscami. - Zauważył również, że to właśnie lecznictwo uzdrowiskowe i działalność prozdrowotna jest jedną z czterech kluczowych specjalności regionalnych. Podczas konferencji zastanawiano się też nad tym, w jaki sposób promować i pokazywać regionalne uzdrowiska za granicą. Uzdrowiska, które położone są w jednej z piękniejszych części Polski i mają wysokie wartości przyrodnicze. Busko-Zdrój jest popularne za granicą, o czym świadczy pobyt na konferencji osób ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Izraela. Ludzie dla zdrowia są w stanie wiele poświęcić i zapłacić duże pieniądze. Marszałek podczas konferencji przekonywał również do łączenia sił i zrzeszania się w klastry uzdrowiskowe. Wojciech Legawiec, prezes Uzdrowiska Busko-Zdrój SA zapewniał, że Busko-Zdrój wychodzi naprzeciw nowym wymaganiom. W konferencji udział wzięli m. in.: Renata Iwaniuk z Ministerstwa Gospodarki, Jan Maćkowiak, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Bernard Antos, sekretarz województwa świętokrzyskiego, Jerzy Kolarz, starosta powiatu buskiego i Waldemar Sikora, burmistrz Buska-Zdroju.

Jubileuszowe święto branży odlewniczej
Prezes Targów Kielce
Andrzej

Mochoń, podczas otwarcia 20-tej jubileuszowej edycji targów Metal stwierdził, że przez 20 lat targi stały się wiodącymi targami w tej dziedzinie w Polsce i staliśmy się wiodącymi w Europie, a jest to zasługa nie tylko Targów, ale i wystawców. W uroczystości udział wzięli m. in. Arkadiusz Bąk, wiceminister gospodarki, Grzegorz Świercz, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego, Jan Maćkowiak, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, parlamentarzysta, przedstawiciele świata biznesu i nauki. Tegoroczna jubileuszowa edycja targów jest o wiele większa niż w ubiegłym roku - 273 wystawców oraz ponad 110 firm reprezentowanych. Targi Metal, to coroczne spotkania przedstawicieli wiodących firm i instytucji branży odlewniczej oraz polskich i światowych liderów tego sektora gospodarki. Grzegorz Świercz, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego podkreślał, że kraina Gór Świętokrzyskich nierozzerwalnie związana była i jest z technologią obróbki metali. Podczas targów odbywają się również bezpłatne seminaria „Recykling metali nieżelaznych” oraz „Odpylanie – technika czystego powietrza”. Dotyczą zagadnień czystego powietrza w przemyśle metalurgicznym, firmach i zakładach działających w branży. Skierowane są do dyrektorów, prezesów, technologów produkcji, szefów zakupów zakładów metalurgicznych, hut, odlewni, kuźni, zakładów metalurgicznych, narzędziowni, formiarni i wszystkich zainteresowanych tą tematyką. Równoległe z targami METAL trwają także Międzynarodowe Targi Aluminium i Technologii, Materiałów i Produktów Metali Nieżelaznych Aluminium&NonFerMet, Targi Przemysłowej Techniki Pomiarowej oraz Badań Nieniszczących Control-Tech oraz Recykling Metali Nieżelaznych.

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W REGIONIE

Pierwsze Impulsy wkrótce na torach

Wkrótce w trasę przez cztery regiony Polski wyruszą nowoczesne, trójczłonowe pociągi o wysokim standardzie podróżowania. Pojazdy udało się zakupić dzięki projektowi, w którym liderem jest województwo świętokrzyskie. W poniedziałek, 29 września umowę na dofinansowanie projektu pn. „Zakup taboru kolejowego do obsługi połączeń międzywojewódzkich realizowanych przez Województwa: Małopolskie, Podkarpackie, Śląskie i Świętokrzyskie” podpisali marszałek Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Jan Maćkowiak oraz dyrektor Centrum Unijnych Projektów Transportowych Paweł Szaciłło. Trójczłonowe pojazdy szynowe „IMPULS” lada dzień wyruszą w trasę. Na początek w naszym regionie oddane zostały trzy z nich, które stoją już na stacji w Skarżysku-Kamiennej. Kolejne trzy wyjadą na tory do końca stycznia przyszłego roku. W sumie we wszystkich regionach zakupiono 19 pociągów, które wyprodukowała nowosądecka firma NE-WAG S. A. Jak podkreśla Paweł Szaciłło, dyrektor Centrum Unijnych Projektów Transportowych, jest to największy z trzech projektów taborowych obecnie realizowanych w kraju. Jan Maćkowiak, członek Zarządu Województwa tłumaczy, że władze województwa świętokrzyskiego wraz z marszałkami pozostałych regionów, postanowiły się go podjąć w momencie, kiedy pod koniec 2011 roku okazało się, że spółka Przewozy Regionalne ma problemy finansowe. IMPULS - czyli niskopodłogowy, elektryczny zespół trakcyjny typu 36WEa (EN63a), to jednostka bezprzedziałowa, jedno-przestrzenna, drugiej klasy, przeznaczona w całości dla osób niepalących, mogąca pomieścić 276 osób, w tym 156 siedzących. W nowym pojeździe znajdziemy szereg nowoczesnych rozwiązań technologicznych m.in. drzwi otwierane poprzez naciśnięcie przycisku przez pasażerów z zewnątrz lub wewnątrz pojazdu, blokowane automatycznie po przekroczeniu prędkości 5km/h, dynamiczną informację pasażerską, gniazdko elektryczne o napięciu 230V, punkt dostępowy do Interne-

tu w każdym członie za pomocą WiFi, klimatyzację, intercom do kontaktu głosowego między pasażerem a maszynistą, monitoring (bez kabiny WC), system wykrywający pożar, sprzęt nagłaśniający dla pasażerów, miejsca do przewozu rowerów. W środku każdego pojazdu będą znajdować się ergonomiczne siedzenia z zagłówkiem wykończonym obiciem skórzanym oraz podłokietnikami ruchomymi od stron zewnętrznych i stałymi od strony okna. W przypadku Województwa Świętokrzyskiego, każdy pojazd wyposażony jest w dwa automaty biletowe, w których zakupu biletu można dokonać za pomocą gotówki lub karty płatniczej, w tym zbliżeniowej. Nowy tabor jest również w pełni przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Prędkość eksploatacyjna pociągu wynosi 160 km/h. Nowe pojazdy mają zagwarantować nie tylko poprawę komfortu podróżnych, ale też przynieść większy poziom bezpieczeństwa i zmniejszyć ilość pobieranej energii, co wpłynie na niższe koszty eksploatacji. Pojazdy dzięki zastosowanym rozwiązaniom technologicznym są bardziej ekologiczne i przyjazne dla środowiska, jak również poprzez systemy monitoringowe umożliwiają badanie efektywności ruchu pasażerskiego oraz analizę czasu jazdy. Pierwsze pojazdy zostały już odebrane i wkrótce włączone będą do eksploatacji.

Ważne przebudowy odcinków dróg wojewódzkich

Ruszają inwestycje na dwóch ważnych odcinkach świętokrzyskich dróg.

25 września odbyły się symboliczne wbicia łopat pod przebudowę drogi wojewódzkiej nr 756 Starachowice – Stopnica na odcinku Sosnowka – Serwis oraz drogi wojewódzkiej nr 752 w Świętej Katarzynie. Inwestycje uroczystie otworzyli Marszałek Województwa Świętokrzyskiego Adam Jarubas, członkowie Zarządu Województwa – Kazimierz Kotowski, Jan Maćkowiak i Piotr Żołądek, dyrektor Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich Damian Urbanowski oraz przedstawiciele lokalnych władz. Umowy na przebudowy fragmentów dróg zostały podpisane po 46. sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, dzięki decyzji radnym sejmiku, którzy uchwalili odpowiednie zmiany w budżecie.

Źródła danych/Przypisy

Źródła danych

W pracach nad przygotowaniem publikacji wykorzystano dane: Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Kielcach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, EUROSTAT.

Opracowanie:

Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Koordinacja: Piotr Ochwanowski

Kierownik Obserwatorium Rozwoju Regionalnego

e-mail: piotr.ochwanowski@sejmik.kielce.pl

tel. (41) 36-58-189, fax: (41) 36-58-191

Świętokrzyskie
Regionalne Obserwatorium
Terytorialne